

Jagielfonian PET

eminarium, Wydział WFilS-MCH, 8 kwietnia 2015 Paweł Moskal, Uniwersytet Jagielloński

materia -- anty-materia ciemny foton

- Jagiellonian PET
- symetrie dyskretne
- nano-struktura komórek

E. Czerwiński, P.M. et al., Phys. Rev. Lett. 113 (2014) 062004

E. Czerwiński, P.M. et al., Phys. Rev. Lett. 105 (2010) 122001

R. Czyżykiewicz, P.M. et al., Phys. Rev. Lett. 98 (2007) 122003

P.M. et al., Phys. Rev. Lett. 80 (1998) 3202

rozmiary hadronów

R. Pohl et al., The size of the proton, Nature 466 (2010) 213 A. Liesenfeld et al., Phys. Lett. B468 (1999) 20

π

Czynniki postaci: J. Zdebik PhD JU (2013); M.Hodana PhD JU (2012)

CHANDRA SATELLITE

chandra.harvard.edu

0.5 Mpc

-

Princess Elisabeth of Bohemia writes on 10.vi.1643:

"...I don't see how the idea that you used to have about weight can guide us to the idea we need in order to judge **how the (nonextended and immaterial) soul can move the body"**

Descartes writes on 28.vi.1643:

"...I ought to have made clear that although one may wish to think of the soul as material (...), that wouldn't stop one from realizing that the soul is separable from the body. I think that those cover everything that you asked me to do in your letter."

Particle physics four centuries later: How the "non-SM dark matter" can move the "SM matter" ?:

$$\mathcal{L} = \mathcal{L}_{SM} - \frac{1}{4} F^{dark}_{\mu\nu} F^{\mu\nu}_{dark} - \frac{\epsilon}{2} F^{dark}_{\mu\nu} F^{\mu\nu} + |D^{\mu}\phi|^2 - V(\phi)$$

INTEGRAL SATELLITE

$10^9 \eta$ and $10^{11} \pi^0$

WASA

A WARSHIP built for the war with Poland which sank in 1628 in the middle of Stockholm harbour after sailing barely 1300 meters

$\begin{array}{ll} \text{WASA-at-COSY} \\ \text{pp} \rightarrow \ \text{pp} \ \eta & \text{pd} \rightarrow {}^{3}\text{He} \ \eta \end{array}$

DAΦNE e⁺e⁻ collider Frascati (Rome)

KLOE

K LOng Experiment

R

K

SOJX KLOE

Detector upgrade completed Experimental camaign in progress ...

BABAR: J.P. Lees et al., Phys.Rev.Lett. 113 (2014) 20, 201801 HADES: G. Agakishiev et al., Phys.Lett. B731 (2014) 265-271

fizyka, bio-fizyka, medycyna

- materia -- anty-materia
- ciemny foton
- Jagielloński PET
- symetrie dyskretne
- nano-struktura komórek

Jagiellonian PET

Jagiellonian PET

kryształy $\rightarrow$ plastiki

Zupełnie nowe podejście nieakceptowane przez Ekspertów !

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki UNIA EUROPEJSKA EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

numer umowy: Umowa nr CITTRU/061023/01/10/2009 platne ze środków: budżetu projektu Kompas innowacji (PSP:S/FS0/0023) jednostka organizacyjna: CITTRU

Warszawa, dnia 17 listopada 2009 roku.

P. M., Patent (2014) Nr EP2454612B1, WO2011008119, Recenzja wniosku patentowego nr 9534/09 EP2454611, WO2011008118.

"Urządzenie matrycowe i sposób do wyznaczania miejsca i czasu reakcji kwantów gamma oraz zastosowanie urządzenia do wyznaczania miejsca i czasu reakcji kwantów gamma w emisyjnej tomografii pozytonowej"

Kierując się obecnym stanem wiedzy, zarówno z zakresu dostępnych technologii, jaki i podstaw fizyki uważam, że proponowane rozwiązanie nie nadaje się do zastosowania w praktyce. Przedłożony wniosek przedstawia ogólną definicję tomografii pozytonowo emisyjnej, natomiast w dalszym jego części proponuje rozwiązania, które świadczą o niezrozumieniu zasady działania układu detekcyjnego będącego fizyczną podstawą dyskutowanej metody obrazowania, czyli detekcji kwantów anihilacji gamma o energii 511 keV.

Printed April 2014

Nuclear Physics European Collaboration Committee (NuPECC)

Nuclear Physics for Medicine

Jagiellonian PET

kryształy → plastiki

P. M. et al., Radioteraphy and Oncology 110 (2014) S69
L. Raczyński et al., Nucl. Instrum. Meth. A764 (2014) 186
P. M. et al., Nucl. Instrum. Meth. A764 (2014) 317
P. M. et al., Nucl. Instrum. Meth. A775 (2015) 54
L. Raczyński et al., Nucl. Instrum. Meth. A786 (2015) 105
~30 articles and 12 International patent applications

W komórkach nowotworowych glikoliza zwiekszona jest 20 do 30 razy -zjawisko Warburga -

Mechaniz pułapki molekularnej powoduje, że fosforan glukozy gromadzi się w komórkach

CUKIER RADIOAKTYWNY

Fluoro–deoksy-glukoza (F-18 FDG)

RADIOAKTYWNY CU

Fluoro–deoksy-glukoza (F-18 FDG) ~200 000 000 kwantów gamma na sekunde

RADIOAKTYWNY CUK

Fluoro–deoksy-glukoza (F-18 FDG) ~200 000 000 kwantów gamma na sekunde

Type:LSO / LYSO / BGO / scyntylatory polimerowePrice per cm³:86 / 86 / 35 / 1

Polimery można łatwo produkować o dowolnych rozmiarach i kształtach

PHILIPS $\rightarrow$ LYSO SIMENS $\rightarrow$ LSO GE Healthcare $\rightarrow$ BGO

Dlaczego scyntylatory plastikowe nie były rozważane jako materiał do budowy tomografów PET ?

dla 2.5 cm warstwy wydajność rejestracji zdarzeń plastikowymi scyntylatorami jest około 20 razy mniejsza w stosunku do kryształów BGO i około 40 razy mniejsza w stosunku do kryształów LSO

name	type	density [g/cm³]	decay time [ns]	photons/ MeV	mean free path [cm]
BGO	crystal	7.13	300	6000	1.04
GSO	crystal	6.71	50	10000	1.49
LSO	crystal	7.40	40	29000	1.15
NE102A	polymer	1.032	2.4	10000	10.2
BC404	polymer	1.032	1.8	10000	10.2
RP422	polymer	1.032	1.6	10000	10.2

Polimery: niska wydajność detekcji oraz "brak" efektu fotoelektrycznego, ALE ...

LIGHT SIGNALS FROM POLYMERS ARE MUCH "FASTER" !!!

name	type	density [g/cm ³]	decay time [ns]	photons/ MeV	mean free path [cm]
BGO	crystal	7.13	300	6000	1.04
GSO	crystal	6.71	50	10000	1.49
LSO	crystal	7.40	40	29000	1.15
NE102A	polymer	1.032	2.4	10000	10.2
BC404	polymer	1.032	1.8	10000	10.2
RP422	polymer	1.032	1.6	10000	10.2

signal/background 40 cm/60~ D / Δt

40cm/600ps improvement by factor of 4

J. S. Karp et al., J Nucl Med 2008; 49: 462 M. Conti, Physica Medica 2009; 25: 1.

J-PET (Jagiellonian PET)

 $\begin{aligned} \mathsf{FWHM}(\Delta \mathsf{I}) &\approx \mathsf{FWHM}(\Delta \mathsf{t}) * \mathsf{c}/4 \\ \mathsf{FWHM}(\Delta \mathsf{x}) &\approx \mathsf{FWHM}(\Delta \mathsf{t}) * \mathsf{c}/2\sqrt{2} \end{aligned}$

Na przykład: FWHM(Δt) = 100ps $\rightarrow$ FWHM(Δl) = 0.7cm $\rightarrow$ FWHM(Δx) = 1 cm

J-PET J-PET (Jagiellonian PET)

 $\begin{aligned} \mathsf{FWHM}(\Delta \mathsf{I}) &\approx \mathsf{FWHM}(\Delta \mathsf{t}) * \mathsf{c}/4 \\ \mathsf{FWHM}(\Delta \mathsf{x}) &\approx \mathsf{FWHM}(\Delta \mathsf{t}) * \mathsf{c}/2\sqrt{2} \end{aligned}$

Thus for example: FWHM(Δt) = 100ps $\rightarrow$ FWHM(Δl) = 0.7cm $\rightarrow$ FWHM(Δx) = 1 cm

Koszty J-PET nie wzrastają wraz ze zwiększaniem "pola widzenia" tomografu

epsilon^2 = 20 to 40 mniejsza wydajność ALE

- 2D --> 3D -----> ~5
- 600ps --> 100ps 200ps --> 6 -- 3
- 1m zamiast 20cm -----> 9
- **N** warstw -----> N²

Dla N=1 --- -> czynnik ~ 200

Mniejsza dawka o czynnik 7 (200 lepiej / 30 gorzej)

New idea... BREAK THROUGH

FFE sampling & Readout electronics **PCT/EP2014/068367** precision of 21ps (sigma) for 10 Euro per sample

Library of signals Principal Component Analysis Compressive Sensing L. Raczyński et al., NIM A786 (2015) 105

signal/background 40 cm/60~ D / Δt

40cm/600ps improvement by factor of 4

J. S. Karp et al., J Nucl Med 2008; 49: 462 M. Conti, Physica Medica 2009; 25: 1.

$\frac{signal/background}{\sim D / \Delta t} = 40 \text{cm}/200 \text{ps} \text{ improvement by factor of 12} \\ \frac{40 \text{cm}/200 \text{ps}}{\sim D / \Delta t} = 500 \text{ sm}/2000 \text{sm}/2000 \text{sm}/20000 \text{sm}/2000 \text{sm}/2000 \text{sm}/2000 \text{$

sigma(TOF) = 100ps ; Sampling in voltage domain with precision of 21ps (sigma) for 10 Euro per sample; Triggerless DAQ;

Jagiellonian PET

fizyka, bio-fizyka, medycyna

- materia -- anty-materia
- ciemny foton
- Jagielloński PET
- symetrie dyskretne
- nano-struktura komórek

Jagiellonian PET

RADIOAKTYWNY CUKIER

Fluoro–deoksy-glukoza (F-18 FDG)

~200 000 000 kwantów gamma na sekunde

Para-positronium tau(**p-Ps**) $\approx$ 125 ps Ortho-positronium tau(**0-Ps**) $\approx$ 142 ns

 ${}^{1}S_{0} {}^{3}S_{1}$ L 0 0

parzystość ładunkowa C

 $\alpha = +1$ or $\alpha = -1$

 $\frac{^{1}S_{0}}{^{3}S_{1}}$ Para-positronium tau(**p-Ps**) ≈ 125 ps $\frac{^{3}S_{1}}{^{3}S_{1}}$ Ortho-positronium tau(**0-Ps**) ≈ 142 ns

> ${}^{1}S_{0} {}^{3}S_{1}$ L 0 0 S 0 1 C + -

 $S = 0 \quad \downarrow \uparrow - \uparrow \downarrow$ $S = 1 \quad \uparrow \uparrow + \downarrow \downarrow$

 $C |Ps > = (-1)^{L+S} |Ps >$

 $C |n\gamma > = (-1)^n |n\gamma >$

 $\frac{^{1}S_{0}}{^{3}S_{1}}$ Para-positronium tau(**p-Ps**) ≈ 125 ps $\frac{^{3}S_{1}}{^{3}S_{1}}$ Ortho-positronium tau(**0-Ps**) ≈ 142 ns

$$C |n\gamma > = (-1)^n |n\gamma >$$

Eigen-state of Hamiltonian and P, C, CP operators

The lightest known atom and at the same time anti-atom which undergoes self-annihilation as flavor neutral mesons

The simplest atomic system with charge conjugation aigenstates.

Electrons and positron are the lightest leptons so they can not decay into lighter partilces via weak interactiom ..

No charged particles in the final state (radiative corrections very small 2 * 10⁻¹⁰) Light by light contributions to various correlations are small B. K. Arbic et al., Phys. Rev. A 37, 3189 (1988). W. Bernreuther et al., Z. Phys. C 41, 143 (1988).

Purely Leptonic state !

Breaking of P, T, C, CP, observed but only for processes involving quarks So far breaking of these symmetries was not observed for purely leptonic systems.

BR $({}^{3}S_{1} --> 4\gamma / {}^{3}S_{1} --> 3\gamma) < 2.6 \ 10^{-6} \ at \ 90\% CL$

J. Yang et al., Phys. Rev. A54 (1996) 1952

BR $({}^{1}S_{0} - -> 3\gamma / {}^{1}S_{0} - -> 2\gamma) < 2.8 \ 10^{-6}$ at 68%CL

A. P. Mills and S. Berko, Phys. Rev. Lett. 18 (1967) 420

BR $({}^{1}S_{0} - -> 5\gamma / {}^{1}S_{0} - -> 2\gamma) < 2.7 \ 10^{-7} \ at \ 90\% CL$

P. A. Vetter and S. J. Freedman Phys. Rev. A 66 (2002) 052505

Result from: P. A. Vetter and S. J. Freedman Phys. Rev. A 66 (2002) 052505

Figure taken form the presentation of A. O. Macchiavelli, Nuclear Structure, Oak Ridge, 2006

 $Sigma(Delta_T) > 4.6 ns$

Efficiency + cuts 0.15 per gamma Source activity 0.04 MBq

Sigma(Delta_T) < 0.1ns

 $N(\Delta t) = N_{o}^{0} (1+C...) e^{-\Delta t/\tau o - Ps} + N_{direct} e^{-\Delta t/\tau b} + N_{p}^{0} (1+C...) e^{-\Delta t/\tau p - Ps}$ Acceptance x efficiency: 0.1 per gamma Activity > 20 MBq

pile-ups t_crystal / t_plastic_scintillator ~= 100 Angular resolution detector 7cm(dia) / 25cm (radius)

1cm / 40cm (radius)

P.A. Vetter and S.J. Freedman, Phys. Rev. Lett. 91, 263401 (2003). C_CPT = 0.0071 ± 0.0062

SM 10⁻¹⁰ - 10⁻⁹

photon-photon interactions

Figure taken form the presentation of P. Vetter, INT UW Seattle, November, 2002

J-PET --> polarization of γ

fizyka, bio-fizyka, medycyna

- materia -- anty-materia
- ciemny foton
- Jagielloński PET
- symetrie dyskretne
- nano-struktura komórek

Jagiellonian PET

Jagiellonian PET

RADIOAKTYWNY CUKIER

Fluoro–deoksy-glukoza (F-18 FDG)

~200 000 000 kwantów gamma na sekundę

 $^{3}S_{1}$ ortho-positronium $\tau \approx 142 \text{ ns}$

 $M_0 = mM/(M+m)$ $E=E_H/2 = 6.8 \text{ eV};$ Radius = 2 r_B = 0.1 nm (hyperfine splitting) 8.4x10⁻⁴ eV

Patent application: Morphometric imaging PCT/EP2014/068374 (2014)

The age of mice's tumour with o-Ps lifetime A.H. Al-Mashhadani et al., Iraqi J. Sci. 42C, 60 (2001) 3.

R. Pietrzak et al., NUKLEONIKA 58 (2013) 199

$N(\Delta t) = N_0 P_{ps} \frac{3}{4} e^{-\Delta t/\tau o - Ps} + N_0 \frac{1}{4} P_{ps} e^{-\Delta t/\tau p - Ps} + N_0 (1 - P_{ps}) e^{-\Delta t/\tau b}$

$(\tau_{o-Ps} \cdot P_{poz})^{-1}$ W = SUV / $(\tau_{o-Ps} \cdot P_{poz})$

Patent application:

Morphometric imaging PCT/EP2014/068374 (2013)

J-PET for medicine, physics and biology

DZIĘKUJĘ PAŃSTWU ZA UWAGĘ

Jagiellonian PET